

Projektrapport

Alumnundersökning 2016

Stockholms universitet

Projektledare: Amanda Nilsson Bognár

Projektdeltagare: Aline Österlind

Beställare: Lenita Freidenvall och Magnus Reitberger

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Tillvägagångssätt.....	3
1.2 Urval och bortfall	4
1.3 Problem och begränsningar	4
2. Resultat.....	5
2.1 Generella resultat.....	5
2.1.1 Utbildningsbakgrund	5
2.1.2 Arbetsituation.....	7
2.1.3 Hur utbildningen värderas i arbetslivet	10
2.2 Grundnivå.....	11
2.2.1 Utbildningsbakgrund	11
2.2.2 Arbetsituation.....	12
2.2.3 Hur utbildningen värderas i arbetslivet	14
2.3 Avancerad nivå.....	15
2.3.1 Utbildningsbakgrund	15
2.3.2 Arbetsituation.....	16
2.3.3 Hur utbildningen värderas i arbetslivet	18
2.4 Jämförelser	19
2.4.1 Grund- och avancerad nivå.....	19
2.4.2 Kön	20
2.4.3 Praktik	22
2.4.4 Utlandsstudier.....	23
2.4.5 År för år	23
2.4.6 Övrigt.....	24
3. Tips och råd från våra alumner.....	25
4. Slutsatser	26
Bilaga 1	27

1. Inledning

Under våren 2016 genomförde Statsvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet en enkätundersökning bland de alumner som tagit en examen med statsvetenskap som huvudämne, på grund- och avancerad nivå, mellan 2010 – 2015. Den senaste alumnundersökningen genomfördes av institutionen 2010/2011 bland tidigare master- och magisterstudenter. Den här gången ville institutionen också ta reda på vad studenterna på grundnivå har att förvänta sig av arbetsmarknaden, om hur de i efterhand värderar sin utbildning och om vad som var viktigt för att få det första jobbet.

Enkäten var uppdelad i två delar där den första delen undersökte alumnernas arbetssituation och den andra hur alumnerna värderar sin utbildning i arbetslivet, samt vilka faktorer (kopplade till utbildningen men även andra faktorer som personliga kontakter och tidigare arbetslivserfarenheter) de anser har varit viktiga för deras möjligheter till jobb efter examen.

Frågorna om alumnernas arbetssituation berörde bland annat hur lång tid det tog att få ett jobb efter examen, hur lång tid det tog att få ett jobb relaterat till studierna i statsvetenskap, nuvarande anställningsform, lön, arbetsgivare och arbetsuppgifter. Frågorna om utbildningen behandlade i vilken utsträckning alumnerna värderade olika kunskaper/erfarenheter från universitetsstudierna (som metodologi, teoretiska perspektiv, argumentation, praktik, utlandsstudier och akademiskt skrivande) som viktiga i arbetslivet. (Se bilaga 1.)

3

1.1 Tillvägagångssätt

Enkäten skickades ut via det webbaserade verktyget Survey & Report. Vid utformandet av enkäten tog vi avstamp i den tidigare alumnundersökningen från 2010/2011, och kunde därför använda oss av vissa av de frågor som ställdes i den, men också ta fasta på de problem som omnämndes i rapporten. Det gällde till exempel att inga frågor om anställningsform hade ställts och att många tenderade att svara både ja och nej på frågor. Möjligheten att undvika svårkategoriserade svar var en av anledningarna till varför vi valde att denna gång skicka ut en webbaserad enkät istället för att genomföra telefonintervjuer, vilket var tillvägagångssättet i den tidigare undersökningen.

Undersökningen genomfördes på engelska (med möjlighet att skriva kommentarer på svenska) då institutionen har många internationella alumner.

Undersökningen pågick mellan den 6 – 15 april 2016.

1.2 Urval och bortfall

Mellan 2010-01-01 till 2015-12-31 erhöll totalt 1263 personer en examen med statsvetenskap som huvudämne från Stockholms universitet. Av dessa hade 931 personer erhållit en kandidatexamen, 283 en masterexamen och 49 en magisterexamen.

I listan över de examinerade alumnerna sorterades de namn som förekom två gånger ut, så att de som hade tagit ut examen på *både* grund- och avancerad nivå under denna tidsperiod inte skulle få enkäten två gånger. Även de som hade tagit en magisterexamen sorterades ut eftersom institutionen inte längre erbjuder magisterutbildningen. Denna grupp täcks dessutom i den tidigare undersökningen. En del av dessa magisterstudenter fick dock enkäten ändå om de även hade tagit ut en examen på grundnivå under denna period. Därför inkluderas alternativet ”magisterexamen” i fråga 3 i enkäten (se bilaga 1).

Efter denna sortering återstod totalt 1089 alumni på listan. Av dessa saknades mailadresser till 18 personer. Enkäten skickades därför till totalt 1072 alumni.

4

1.3 Problem och begränsningar

I institutionens förra undersökning visade sig ett problem vara att respondenterna tenderade att svara både ja och nej på vissa frågor. I den nya undersökningen har detta inte varit möjligt då färdiga svarsalternativ har använts (dock ofta med möjlighet att klicka i flera alternativ). Eventuellt har detta nu gett oss ett motsatt problem med onyanserade resultat. Vi försökte avhjälpa detta något genom att under vissa frågor låta respondenterna fylla i egna svar när de ansåg att de kategorier som erbjöds inte räckte till. Genom att använda färdiga kategorier har svaren ändå oundvikligen blivit styrda av oss.

Ett annat problem är att många studenter har en eller flera överlappande examina i andra huvudämnena, vilket sannolikt påverkar resultaten för hur respondenterna beskriver och värderar sina arbetsliv. Vi vet till exempel inte huruvida de som efter examen *inte* har jobb relaterade till den statsvetenskapliga utbildningen har valt detta, eller ej. Ett problem som

knyter an till det är att vi inte har frågat *hur* respondenterna fick sina jobb. Det är därför oklart vilken eller vilka faktorer de anser var avgörande för att de skulle få sina jobb.

2. Resultat

I denna sektion presenteras först några av de generella resultaten (punkt 2.1) från enkäten. Detta för att ge en bild av vilka respondenterna är och för att belysa de allmänna uppgifter om institutionens utbildning och alumnernas arbetsituation som vi tycker är mest intressanta och värda att nämna. Resultaten för grund- och avancerad nivå presenteras sedan separat under punkt 2.2 respektive 2.3. Under punkt 2.4 presenteras slutligen en rad jämförelser, till exempel hur kön, praktik, utbytesstudier samt val av kurser och uppsatsämnen har påverkat (eller inte påverkat) respondenternas arbetsituation.

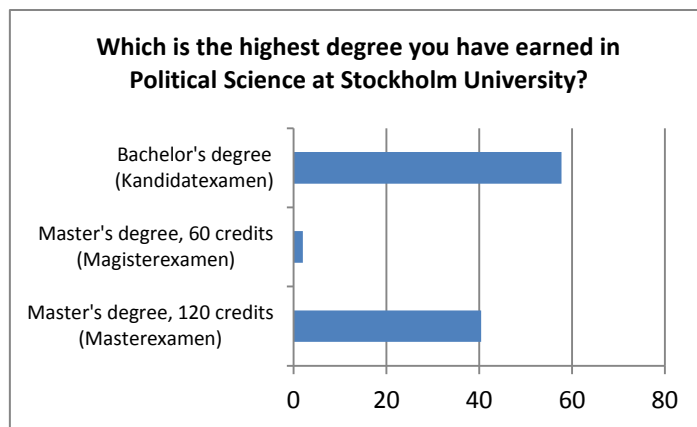
Procentsatserna är i de flesta fall avrundade.

2.1 Generella resultat

Av de 1072 alumni som enkäten skickades till besvarades den av 308 personer. Detta ger en svarsfrekvens på 29 %. 57 % av respondenterna var kvinnor, 41 % var män och 2 % valde att definiera sig på annat sätt. Den största gruppen respondenter var mellan 26 – 35 år (73 %).

2.1.1 Utbildningsbakgrund

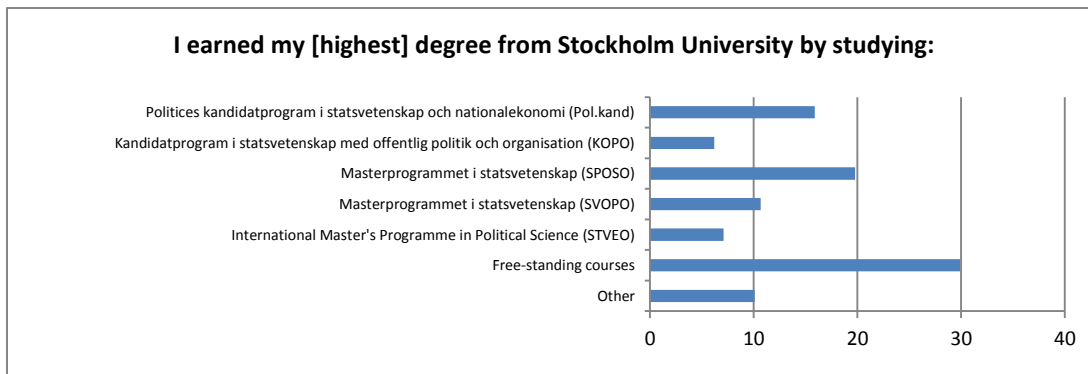
58 % av respondenterna anger att de har tagit ut en kandidatexamen i statsvetenskap från Stockholms universitet. Antalet respondenter som anger att de har tagit ut en masterexamen uppgår till 40 %. Masterstudenterna utgjorde dock endast 26 % av det totala urvalet (medan alumnerna med kandidatexamen utgjorde 74 %), vilket innebär att dessa är något överrepresenterade i resultaten. Detta kan vara bra att beakta när man läser de generella resultaten.

Det kan även vara bra att ha i åtanke att 20 % anger att de har en kandidatexamen i statsvetenskap från ett annat universitet. Dessa har således endast läst sin master på vår institution. Vidare anger 7 % att de har en examen från avancerad nivå från ett annat universitet (3 % har en magisterexamen och 4 % en masterexamen).

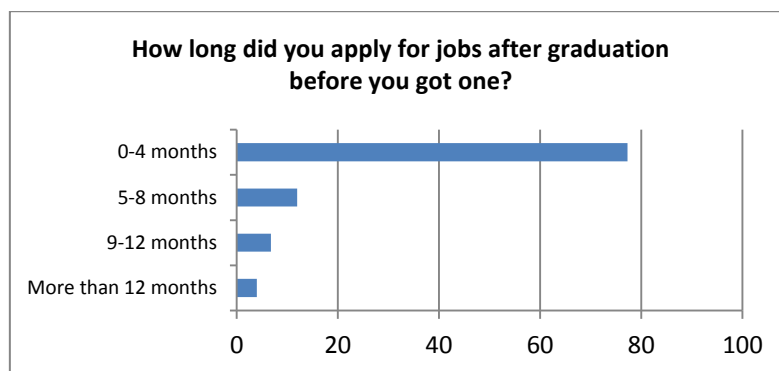
37 % har även en examen i ett annat huvudområde än statsvetenskap. De vanligaste huvudområden som anges är nationalekonomi (15 personer), företagsekonomi (10 personer), historia (6 personer), juridik (6 personer), internationella relationer (5 personer), lärarutbildning (5 personer), media och kommunikation (4 personer) samt global utveckling (4 personer).

30 % av respondenterna tog sin [högsta] examen med statsvetenskap som huvudämne genom att läsa fristående kurser på grundnivå. 20 % av respondenterna anger att de har tagit sin [högsta] examen genom att läsa Masterprogrammet i statsvetenskap (SPOSO). 16 % läste Pol.kand.-programmet och 11 % läste Masterprogrammet i statsvetenskap med inriktning offentlig politik och organisation (SVOPO). (Observera återigen att masterstudenterna är överrepresenterade i resultaten när man ser till deras andel i det totala urvalet.) Bland de övriga anger sex personer att de har läst Business Administration and Political Science (som ges av Stockholm Business School i samarbete med Statsvetenskapliga institutionen), tre personer anger att de läste ett av våra tidigare masterprogram och fem personer anger att de har läst lärarprogrammet.

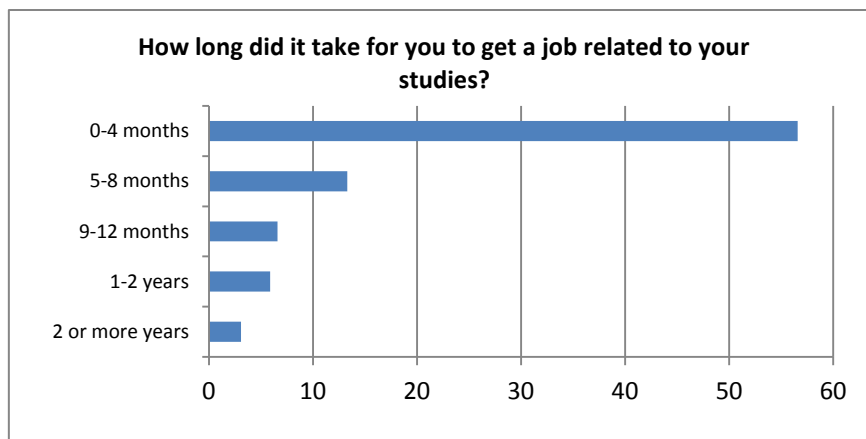

2.1.2 Arbetsituation

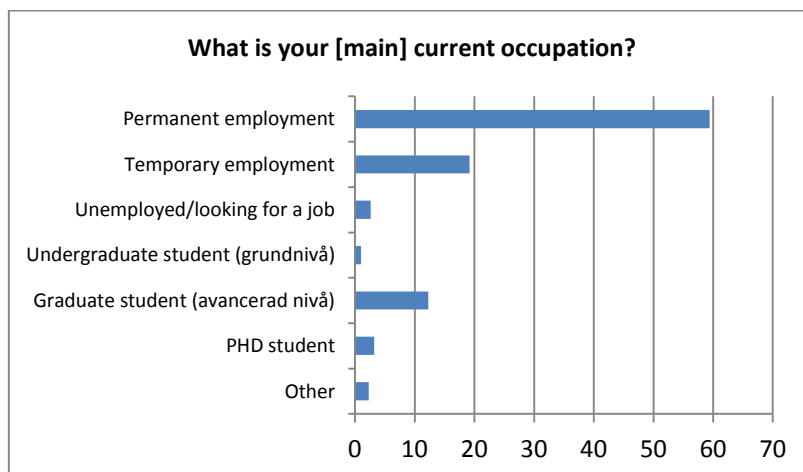
77 % av respondenterna anger att de fick jobb inom 0 – 4 månader efter examen. 12 % fick jobb inom 5 – 8 månader och 7 % fick jobb inom 9 – 12 månader. 10 personer (4 %) anger att de sökte jobb i över 12 månader efter avslutade studier.

Att få ett jobb som kan anses relaterat till studierna i statsvetenskap tar i regel lite längre tid. 57 % av respondenterna fick ett relaterat jobb inom 0 – 4 månader och 13 % inom 5 – 8 månader. För 16 % dröjde det mellan 1 – 2 år. 15 % anger att de inte har ett jobb som kan anses relaterat till studierna. En förklaring till detta kan vara att 37 % av respondenterna även har en examen i ett annat huvudområde (till exempel ekonomiska ämnen).

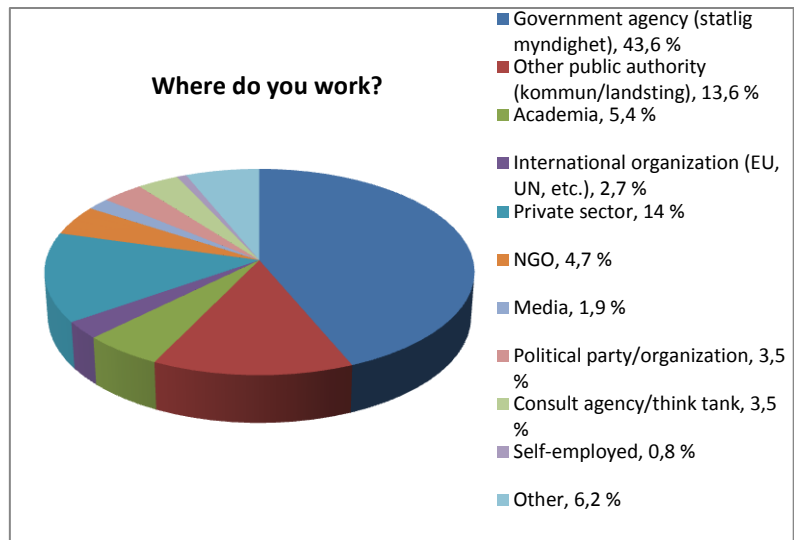
Glädjande är att endast 3 % av respondenterna anger att de är arbetslösa. En viss försiktighet inför denna siffra kan vara nödvändig, då det finns en risk att arbetslösa alumni i mindre utsträckning har känt sig manade att besvara enkäten. Enligt SACO var dock endast 4,1 % av akademiker i gruppen samhällsvetenskap, juridik, handel och administration arbetslösa i juli 2016, vilket indikerar att den eventuella differensen troligtvis är liten.¹ Vidare anger 59 % att de är tillsvidareanställda och 19 % att de är visstidsanställda. 13 % har också valt att studera vidare på avancerad nivå eller annan utbildning, och 3 % går doktorandutbildning.

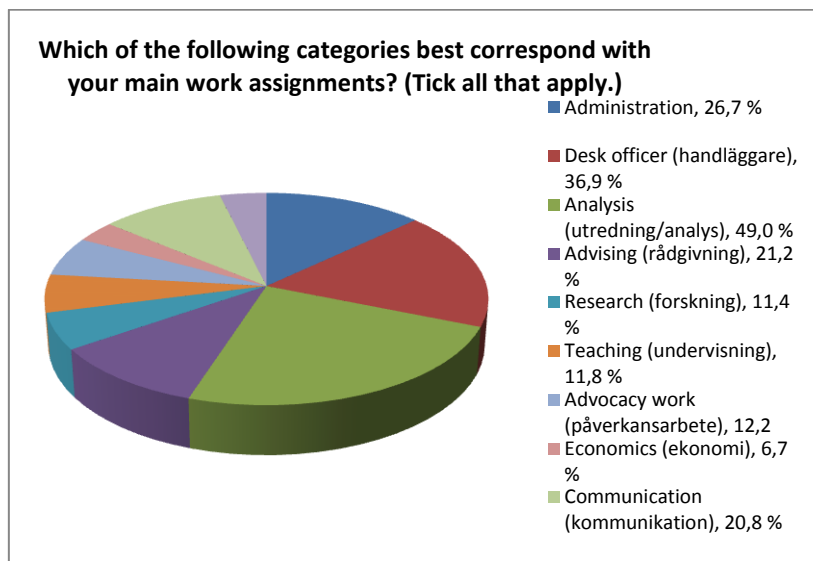
Den största arbetsgivaren för våra alumner är staten; här jobbar 44 % av respondenterna. Några exempel på nämnda arbetsplatser är Migrationsverket, Regeringskansliet (UD, finansdepartementet, socialdepartementet, etcetera), Finansinspektionen, Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet och Riksrevisionen.

¹ SACO: <http://www.saco.se/vara-fragor/arbetsmarknad/arbetsloshet-for-akademiker/> [Hämtad 2016-09-01]

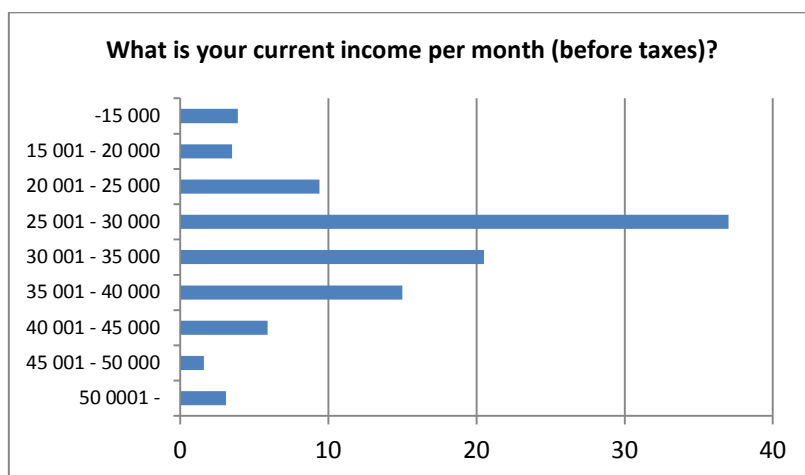

På frågan om vilka huvudsakliga arbetsuppgifter respondenterna har svarar 49 % utredning/analys, och 37 % svarar handläggning (observera att flera svar var möjliga, vilket förklarar att procentsatserna tillsammans överstiger 100).

37 % anger att de i nuläget tjänar mellan 25 001 till 30 000 SEK före skatt, vilket är förenligt med hur ingångslönerna för samhällsvetare har sett ut de senaste åren.² 21 % anger att de tjänar mellan 30 001 till 35 000 SEK, och 15 % att de tjänar mellan 35 001 till 40 000 SEK före skatt. 19 personer anger att de tjänar under 20 000 (7 %) i månaden, och 8 personer (3 %) att de tjänar över 50 000.

² Se till exempel SACO: <http://www.saco.se/studieval--karriar/studieval/yrken-a-o/samhallsvetare/> [Hämtad 2016-06-09]

2.1.3 Hur utbildningen värderas i arbetslivet

Vad gäller frågorna om de faktorer som har påverkat (eller kan komma att påverka) chanserna till jobb kan ett mönster noteras. De alumner som har börjat jobba efter examen tenderar att värdera faktorer som rör utbildningen högre än de alumner som har fortsatt studera. De som har fortsatt att studera har i sin tur en benägenhet att värdera faktorer *utanför* utbildningen högre än de som har börjat jobba efter examen. Bland de som fortfarande studerar svarar exempelvis 51 % att de tror att personliga kontakter i mycket hög utsträckning kommer att vara viktigt för att få jobb. Bland de som har fått ett jobb efter examen anger dock endast 22 % att personliga kontakter i mycket hög utsträckning varit viktiga, och 30 % anger att detta inte alls har påverkat deras chanser till jobb. Ett annat exempel är att 78 % av de som har börjat jobba efter examen anser att de kunskaper de under sin utbildning har tillskansat sig i metodologi har varit viktiga i någon till mycket hög utsträckning i arbetslivet. Detta medan endast 42 % av de som fortfarande studerar *tror* att dessa kunskaper kommer att vara viktiga.

10

På frågan om i vilken utsträckning studierna har förberett studenterna för arbetslivet svarade 78 % att studierna förberett dem i någon, hög, eller mycket hög utsträckning. Cirka 5 % ansåg att studierna inte hade förberett dem överhuvudtaget.

2.2 Grundnivå

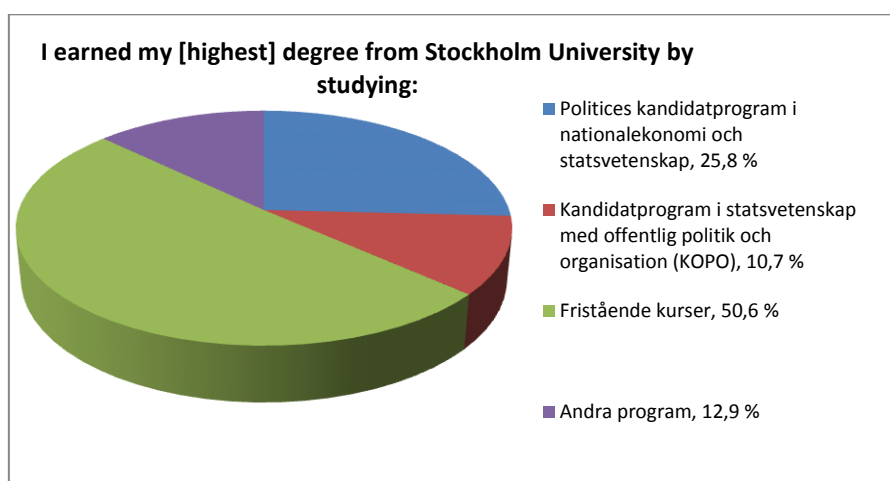
Enkäten skickades ut till 794 studenter på kandidatnivå. Av dessa valde 178 personer, eller 23 %, att besvara enkäten. Av de som besvarade enkäten var 59 % kvinnor, 39 % män och 2 % valde att identifiera sig på annat sätt. De flesta var mellan 26 – 35 år (62 %).

2.2.1 Utbildningsbakgrund

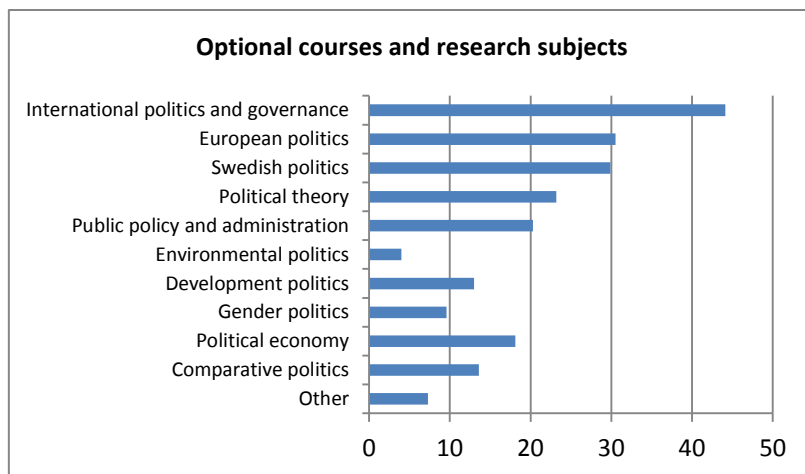
Efter sin kandidatexamen hade 7 % av respondenterna tagit en magister- eller masterexamen vid ett annat universitet. 37 % angav också att de förutom sin kandidatexamen i statsvetenskap även hade en kandidatexamen i ett annat huvudområde.

De flesta (51 %) med en kandidatexamen i statsvetenskap läste fristående kurser vid institutionen. 26 % angav att de hade fått sin examen genom att läsa Politics kandidatprogram i nationalekonomi och statsvetenskap (Pol.kand) och 11 % genom att läsa Kandidatprogram i statsvetenskap med offentlig politik och organisation (KOPO). 12 % fick sin examen genom att läsa andra program, mestadels Kandidatprogram i företagsekonomi och statsvetenskap (BAPS).

11

De flesta angav att de hade internationell politik (44 %) eller europeisk politik (31 %) som inriktning på valbara kurser och uppsatsämnen. Tredje vanligast var svensk politik med 30 %.

29 % av respondenterna anger att de gjorde praktik under sin studietid. Under tidsperioden 2010 – 2015 kunde endast programstudenter göra praktik. Praktiken genomfördes under termin fem där studenterna kunde välja mellan att göra praktik, utbytesstudier eller att läsa fristående kurser. Från och med höstterminen 2016 har dock även studenter som läser fristående kurser möjlighet att läsa en praktikkurs på institutionen, vilket förväntas öka antalet studenter som gör praktik.

25 % av studenterna på grundnivå har varit på utbytesstudier och 16 % har läst utomlands på egen hand. 58 % angav att de inte har studerat utomlands.

2.2.2 Arbetsituation

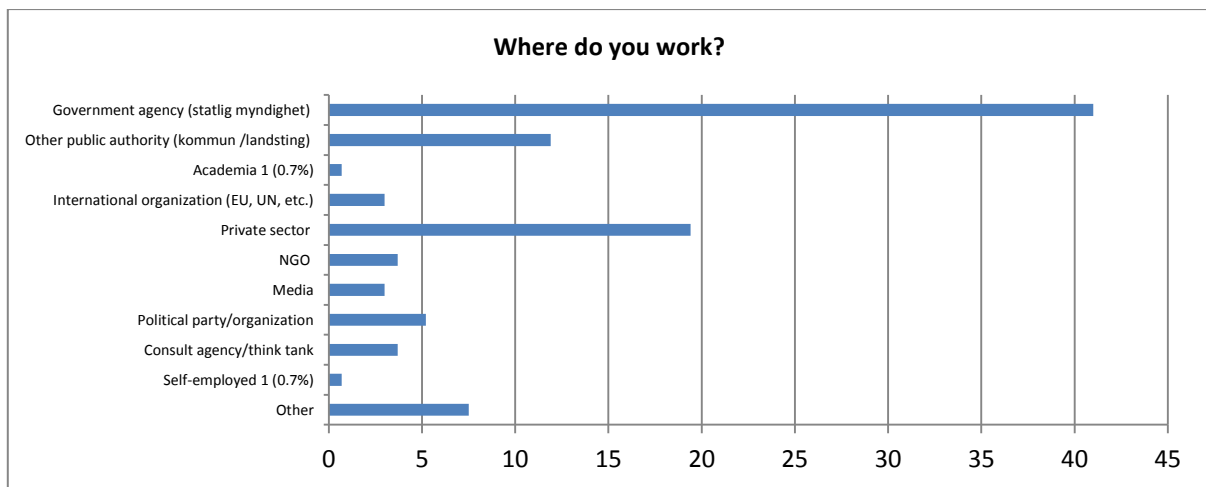
57 % av studenterna på kandidatnivå anger att de har en tillsvidareanställning och 16 % anger att de är visstidsanställda. 20 % har valt att studera vidare och 3 % anger att de är arbetslösa. Av de arbetslösa anger hälften (tre personer) att de hade sökt jobb i 12 månader eller mer. Av de tre resterande personerna hade en sökt jobb i 0 – 4 månader, en i 5 – 8 månader och en i 9 – 12 månader.

79 % av de som hade fått ett jobb fick det inom 0 – 4 månader efter examen. För 9 % tog det 5 – 8 månader och för 8 % 9 – 12 månader att få jobb. 4 % angav att det hade tagit 12 månader eller längre tid att få jobb efter examen.

Det tog något längre tid för respondenterna att få ett jobb relaterat till studierna. 56 % angav att de fick ett jobb relaterat till studierna inom 0 – 4 månader, 9 % inom 5 – 8 månader och 6 % angav att de tog 1 - 2 år. 20 % angav att de inte har ett jobb relaterat till sina studier. Detta

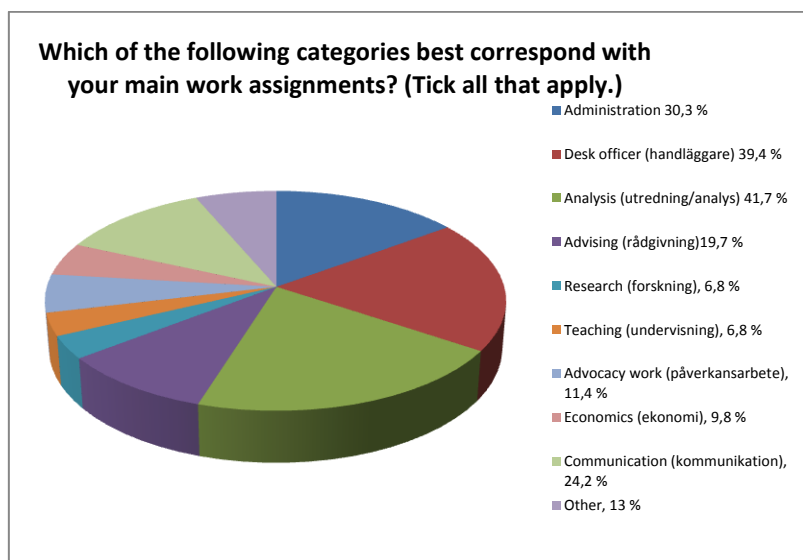
kan ha sina naturliga förklaringar i att många av respondenterna till exempel även har examen i ett annat huvudområde. Frågan har inte ställts om det är av fri vilja dessa har ett icke-relaterat jobb, eller ej.

De flesta som tagit en kandidatexamen i statsvetenskap är statligt anställda, 41 %, näst störst var kategorin privat sektor med 19 % och på tredje plats med 12 % kom kommuner/landsting. Några exempel på nämnda arbetsplatser är Migrationsverket, Regeringskansliet (UD, finansdepartementet, socialdepartementet, etcetera), Finansinspektionen, Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet och Riksrevisionen.

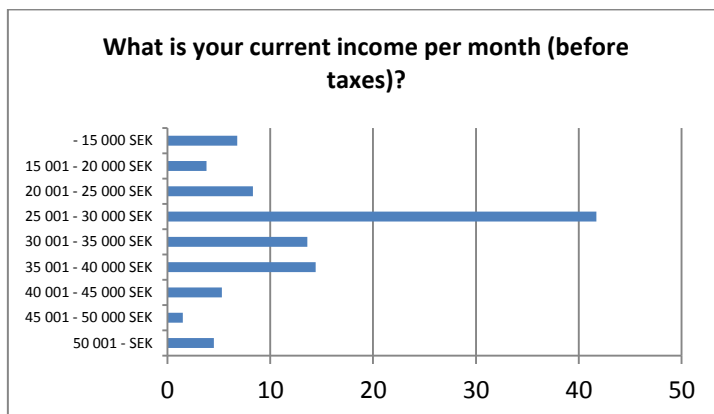
13

På frågan om vilka som var respondenternas huvudsakliga arbetsuppgifter svarade de flesta utredning/analys, handläggning samt administration (observera att flera svar var möjliga, vilket förklarar att procentsatserna tillsammans överstiger 100).

Hela 94 % av respondenterna anger att de jobbar heltid, 2 % att de jobbar 75 % och 4 % att de jobbar 50 % eller mindre.

42 % anger att de tjänar 25 001 till 30 000 SEK före skatt i månaden, vilket är förenligt med hur ingångslönerna för samhällsvetare har sett ut de senaste åren.³ 14 % anger att de tjänar 30 001 till 35 000 SEK/månad och 14 % anger att de tjänar 35 001 till 40 000 SEK/månad.

2.2.3 Hur utbildningen värderas i arbetslivet

Av de faktorer som kan ha påverkat respondenternas (de respondenter som har fått jobb efter examen) möjligheter till jobb lyfts framförallt den akademiska examen och tidigare arbetslivserfarenhet fram. 77 % anger att en akademisk examen *i sig* har varit viktig i mycket hög eller hög utsträckning, för chanserna till jobb. Detta medan 46 % anger att en akademisk examen i just *statsvetenskap* har varit viktig i mycket hög eller hög utsträckning. 68 % angav att tidigare arbetslivserfarenhet har varit viktigt i mycket hög eller hög utsträckning för deras anställning. 52 % anger även att personliga engagemang varit viktiga i mycket hög eller hög utsträckning.

Den faktor, kopplad till de färdigheter och erfarenheter studenterna förvärvar sig under sin utbildning, som värderas som viktigast i arbetslivet är erfarenheten av att ha analyserat och bedömt information. 75 % anger att detta varit viktigt i mycket hög eller hög utsträckning.

Många värderar också det akademiska skrivandet högt. 69 % menar att denna kunskap är viktig i mycket hög eller hög utsträckning.

³ Ibid.

2.3 Avancerad nivå

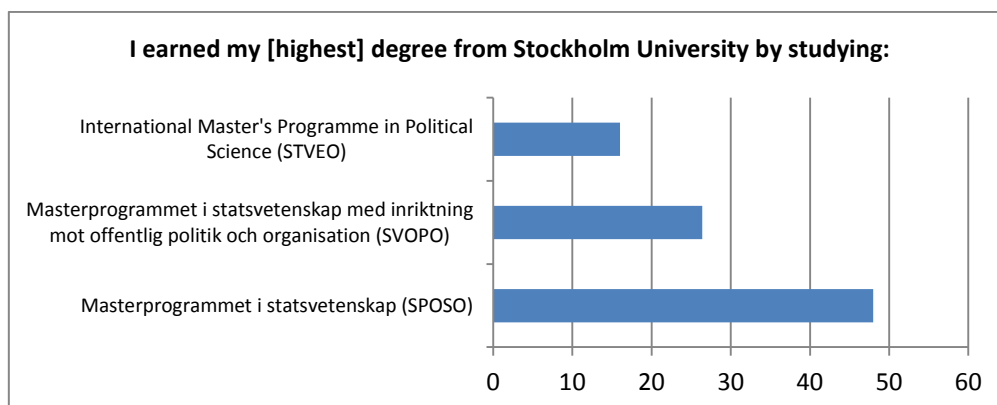
Av de masterstudenter som har besvarat enkäten (totalt 125 personer) var 55 % kvinnor, 42 % män och 2 % (tre personer) valde att definiera sig på annat sätt. 89 % av respondenterna är mellan 26 – 35 år.

2.3.1 Utbildningsbakgrund

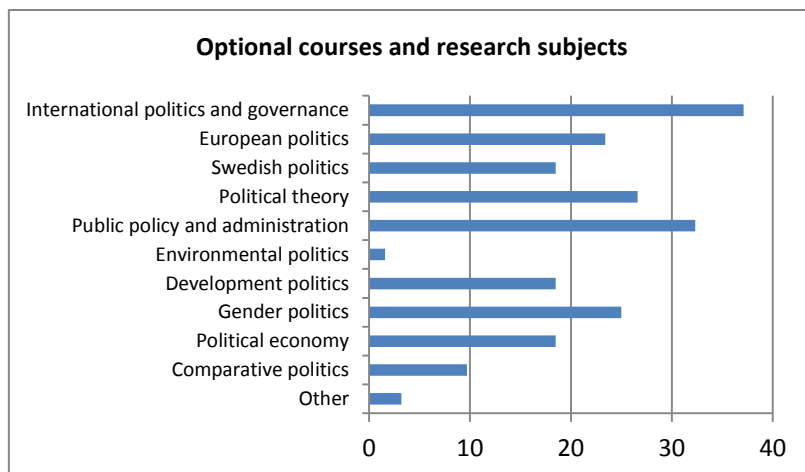
39 % anger att de tog sin kandidatexamen i statsvetenskap vid ett annat universitet och 36 % anger att de även har en examen i ett annat huvudämne än statsvetenskap. De vanligaste kombinationsämnena som nämns är ekonomi (sex personer), nationalekonomi och utvecklingsstudier (fem personer vardera), företagsekonomi och socialantropologi (tre personer vardera).

48 % av respondenterna tog sin masterexamen hos oss genom att läsa Masterprogrammet i statsvetenskap (SPOSO). 26 % läste Masterprogrammet i statsvetenskap med inriktning mot offentlig politik och organisation (SVOPO) och 16 % läste International Master's Programme in Political Science (STVEO).

15

37 % har genom sina val av valbara kurser och uppsatsämnena en inriktning mot internationell politik och governance. 32 % har offentlig förvaltning och administration som inriktning, 27 % har politisk teori, 25 % har valt könspolitik och 23 % europeisk politik.

80 % av respondenterna anger att de gjorde praktik via institutionen under sina studier på avancerad nivå. För studenterna som läser inriktning mot offentlig politik och organisation har praktik på 22,5 hp utgjort ett obligatoriskt moment under termin tre. Studenterna som har läst masterprogrammet i statsvetenskap och det internationella masterprogrammet har kunnat välja mellan att göra praktik (30, 22,5 eller 15 hp), åka på utbytestermin eller läsa kurser under termin fyra. Siffran för praktik är därför mycket högre för masterstudenterna än för studenterna på grundnivå där praktik endast varit möjligt för programstudenterna (29 % av dessa har gjort praktik).

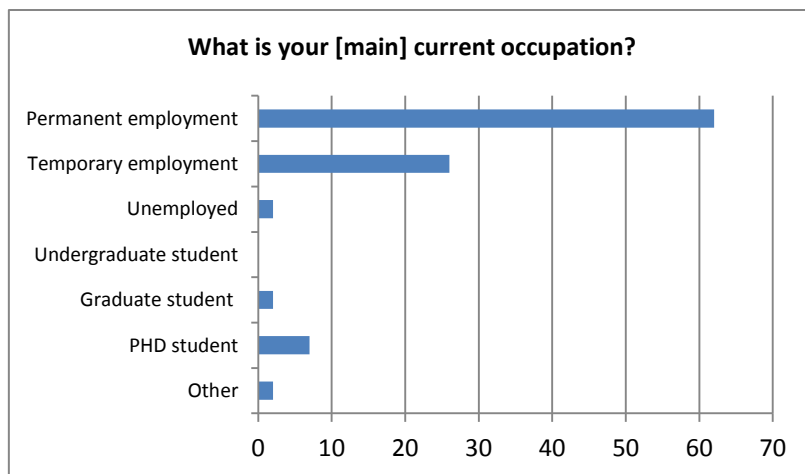
16

37 % av masterstudenterna anger att de har studerat utomlands (20 % via utbytesstudier, och 17 % på egen hand som free-movers). 63 % har inte studerat utomlands.

2.3.2 Arbetsituation

62 % anger att de har en tillsvidareanställning och 26 % att de har en visstidsanställning. Detta innebär att 87 % av respondenterna vid undersökningstillfället var anställda. Vidare anger 7 % att de är forskarstudenter och 2 % att de studerar på avancerad nivå. Endast 2 personer (1,6 %) anger att de är arbetslösa. Båda två anger att de har sökt jobb i mer än 12 månader.

För 77 % av respondenterna tog det mellan 0 – 4 månader att få ett första jobb efter examen. 14 % anger att det tog mellan 5 – 8 månader, och 6 % att det tog 9 – 12 månader. För 3 % (4 personer) tog det mer än 12 månader.

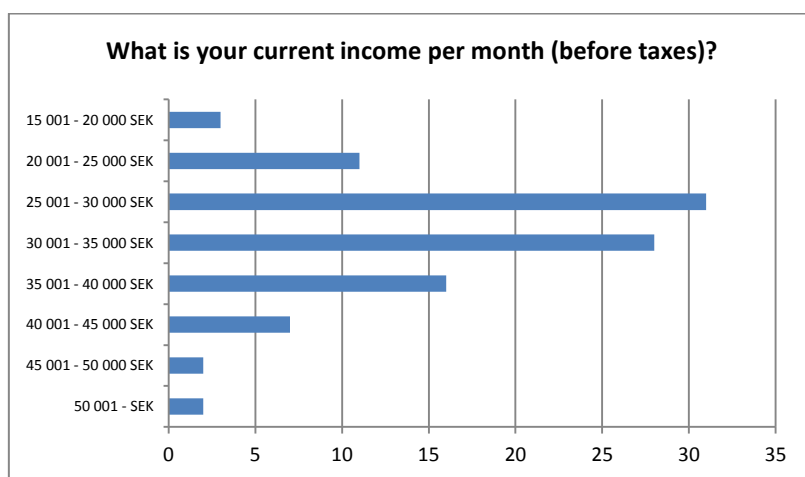
Återigen kan vi se att det tar lite längre tid för alumnerna att få ett jobb relaterat till studierna, än vad det tar att få ett första jobb. 58 % av respondenterna anger att de fick ett jobb relaterat till sina studier inom 0 – 4 månader. Av de 91 personer som fick jobb inom 0 – 4 månader var det 20 personer som under denna tid fick ett icke-relaterat jobb. 17 % anger att de fick ett relaterat jobb inom 5 – 8 månader, och 8 % fick ett relaterat jobb inom 9 – 12 månader. Vidare har 8 % av respondenterna svarat att de inte har ett relaterat jobb. Tyvärr vet vi inte huruvida det är av fri vilja som dessa har icke-relaterade jobb, eller ej.

46 % av respondenterna arbetar inom statlig myndighet och 15 % arbetar inom kommun och landsting. Vidare anger 11 % att de arbetar inom akademien (9 av dessa 13 personer är doktorander), 8 % arbetar inom privat sektor och 6 % arbetar inom icke-statliga organisationer. De vanligaste arbetsgivarna som omnämns är Migrationsverket och Stockholms universitet. Regeringskansliet är den tredje största arbetsgivaren (här jobbar 7 personer). Därefter kommer Stockholms stad (fem personer), Arbetsförmedlingen (4 personer) och Försäkringskassan (fyra personer). Andra exempel på nämnda arbetsplatser är Faugert & Co Utvärdering, Oxford Research, Stockholms stad (Utbildningsförvaltningen), Ekonomistyrningsverket, UN Women, Oskarshamns kommun, Statskontoret, Svenska ambassaden i Kigali och Moderaternas Riksdagskansli.

56 % av respondenterna svarar att utredning/analys stämmer bäst överens med deras huvudsakliga arbetsuppgifter, 34 % anger handläggning och 23 % administration. Vidare

utför 23 % rådgivning och 17 % bedriver forskning. Bland de positioner/titlar som respondenterna har på sina arbetsplatser nämns handläggare (18 personer), utredare (17), doktorand (10), sekreterare (6), departementssekreterare (6), analytiker (4), beslutsfattare (3) och lärare (3).

De av våra alumner som har en masterexamen tjänar enligt statistiken något mer än alumnerna med kandidatexamen. För båda grupperna är lönekategorin 25 001 till 30 000 störst; 31 % av masteralumnerna och 42 % av kandidatalumnerna anger denna lönenivå. 28 % av masteralumnerna anger sedan att deras lön ligger på 30 001 till 35 000. Detta medan siffran för kandidatalumnerna i samma kategori är 14 %. Bland masteralumnerna är det endast 4 % som anger att de tjänar under 20 000, medan siffran är 11 % för kandidatalumnerna.

2.3.3 Hur utbildningen värderas i arbetslivet

Av de faktorer som kan ha påverkat respondenternas (de respondenter som har fått jobb efter examen) möjligheter till jobb lyfts framför allt den akademiska examen och praktiken fram. 88 % anger att en akademisk examen *i sig* har varit viktig i mycket hög eller hög utsträckning för chanserna till jobb. Detta medan 56 % anger att en akademisk examen i just *statsvetenskap* har varit viktig i mycket hög eller hög utsträckning. Vidare anger 60 % att praktiken varit viktig för möjligheterna till jobb i mycket hög eller hög utsträckning.

Något förvånande är att 43 % anger att personliga kontakter inte alls, eller i liten utsträckning, har varit viktigt för möjligheterna till jobb. 51 % värderar istället tidigare arbetslivserfarenheter som viktigt i mycket hög eller hög utsträckning.

Den faktor, kopplad till de färdigheter och erfarenheter studenterna förvärvar sig under sin utbildning, som värderas som viktigast i arbetslivet är erfarenheten av att ha analyserat och bedömt information. 62 % anger att detta varit viktigt i mycket hög utsträckning och 22 % att det varit viktigt i hög utsträckning. Färre anger att erfarenheten av att analysera information ur olika teoretiska perspektiv är viktigt i arbetslivet; 50 % anger att det är viktigt i mycket hög eller hög utsträckning (29 % anger viss utsträckning). Många värderar också det akademiska skrivandet högt. 43 % menar att denna kunskap är viktig i mycket hög utsträckning, och 31 % att den är viktig i hög utsträckning i arbetslivet.

2.4 Jämförelser

2.4.1 Grund- och avancerad nivå

För möjligheterna till anställning efter examen ser vi inga stora skillnader mellan respondenterna som har en kandidatexamen och de som har en masterexamen. 57 % av kandidatalumnerna, och 62 % av masteralumnerna, hade vid tidpunkten för enkäten tillsvidareanställning. En skillnad är att fler masteralumner har visstidsanställningar. Samtidigt är det fler som fortfarande studerar (som har gått vidare till avancerad nivå, eller som går en annan utbildning) bland respondenterna med examen från grundnivån, vilket jämnar ut resultaten.

Två personer (1,6 %), bland masteralumnerna, och sex personer (3,4 %), bland kandidatalumnerna, angav att de var arbetslösa.

Vi ser inga avgörande skillnader i hur lång tid det har tagit för kandidat- och masteralumnerna att få jobb efter examen, och inte heller i att få ett jobb relaterat till studierna i statsvetenskap. Däremot uppger 20 % av kandidatalumnerna att de *inte* har ett relaterat jobb. Detta medan siffran för masteralumnerna är 8 %. Vi ser också att fler kandidatalumner jobbar inom privat sektor (19 %) än masteralumnerna (8 %), och att en större andel masteralumner jobbar inom offentlig sektor (63 % kontra 53 %). Eventuellt kan detta förklaras av att många studenter med en kandidatexamen i statsvetenskap också har en överlappande examen i t.ex. ekonomi. Man skulle även kunna tolka detta som att chanserna till ett statsvetenskapligt relevant jobb ökar med en masterexamen. Fler masteralumner har angett att de arbetar med utredning/analys än kandidatalumnerna och av förklarliga skäl också med forskning.

Kandidatalumnerna jobbar i större utsträckning med ekonomi och kommunikation än vad masteralumnerna gör.

Vad gäller lön tjänar masteralumnerna något mer än kandidatalumnerna. Medianlönen för kandidatalumnerna är 25 001 till 30 000 SEK före skatt, medan den för masteralumnerna är 30 001 till 35 000 SEK. Spridningen i lönenivåerna är också större för kandidatalumnerna. Till exempel anger 7 % (nio personer) att de tjänar mindre än 15 000 SEK i månaden och 5 % (6 personer) att de tjänar över 50 000 SEK. Bland masteralumnerna anger en person (0,8 %) att hen tjänar under 15 000 SEK, och två personer (2 %) att de tjänar över 50 000 SEK.

På frågan om hur respondenterna värderar i vilken utsträckning olika faktorer har påverkat deras möjligheter till jobb kan konstateras att masteralumnerna värderar sin akademiska examen och sin *statsvetenskapliga* examen högre än kandidatalumnerna. Kandidatalumnerna värderar i sin tur personliga kontakter, tidigare arbetslivserfarenheter och personliga åtaganden högre än masteralumnerna. Detta skulle kunna tyda på att en statsvetenskaplig masterexamen i sig värderas högre på arbetsmarknaden än en kandidatexamen, och att kandidatalumnerna därför i högre utsträckning förlitar sig på övriga erfarenheter och kontakter när de söker jobb.

2.4.2 Kön

De mest slående skillnaderna vi ser kopplade till faktorn kön är att 10 % fler män än kvinnor vid tiden för undersökningen hade tillsvidareanställningar och att kvinnor är överrepresenterade som visstidsanställda både bland alumnerna från grund- och avancerad nivå. Kvinnorna får jobb något snabbare än männen efter examen (83 % kontra 69 % inom 0 – 4 mån), men trots detta skiljer sig de genomsnittliga lönerna åt till männens fördel: 66 % av männen tjänar mer än 30 000 kr, medan endast 42 % av kvinnorna har samma lön (medianen för männen hamnar i kategorin 30 001 till 35 000, och för kvinnorna 25 001 till 30 000). Skillnaden i lön var dock mindre mellan kvinnor och män som har tagit en masterexamen. Andelen män med masterexamen var fler i kategorin 30 001 till 35 000 (32 % kontra 26 %), samtidigt som kvinnornas genomsnittliga lön var *något* högre (närmare 30 000) än männens. Kvinnornas lönenivåer visade dock även en högre spridning.

En jämförelse kan göras med de resultat Medlingsinstitutet presenterar i rapporten *Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2015*. Enligt rapporten tjänade kvinnor i snitt 87,5 % av vad män tjänade (samtliga sektorer) år 2015. Den genomsnittliga lönen för män var år 2015 34 100 kr, och för kvinnor 29 900 kr i månaden.⁴ Enligt samma rapport har nyexaminerade män och kvinnor också olika förväntningar på vilken lön de kommer att få och rapportförfattarna pekar på en samvariation mellan förväntad och faktisk lön. År 2012 var skillnaden i förväntningar 8,6 % (män förväntade sig i snitt en lön på 29 460 kr och kvinnor förväntade sig en lön på 26 930 kr).⁵

På vår fråga om i vilken utsträckning olika faktorer har påverkat möjligheterna till jobb (frågan riktade sig till de respondenter som angett att de *har fått* jobb efter examen) värderade kvinnorna akademisk examen, akademisk examen i statsvetenskap, praktik, utbytesstudier och tidigare arbetslivserfarenheter högre än vad männen gjorde (sett till svarens medelvärden). Männen värderade i sin tur betyg, valbara kurser och uppsatsämnen, personliga kontakter och personliga åtaganden högre än kvinnorna.

Bland de respondenter som efter att ha tagit sin kandidatexamen i statsvetenskap har fortsatt att studera (på avancerad nivå eller annan utbildning), värderar männen endast faktorerna akademisk examen i statsvetenskap, praktik och utbyte högre än kvinnorna. Detta är intressant då fler kvinnor än män faktiskt gör praktik (53 % kontra 42 %), och fler kvinnor än män har studerat utomlands (43 % kontra 35 %). Intressant är också att bland de som fortfarande studerar värderar kvinnorna till exempel faktorn ”personliga kontakter” högre än männen. Detta medan resultatet för de som *har fått* jobb efter examen var det motsatta - att männen, efter att ha fått jobb, värderade personliga kontakter högre än kvinnorna. Eventuellt tyder detta på att respondenterna som ännu inte har sökt jobb efter examen i någon mån övervärderar resurser och erfarenheter de ”saknar” och undervärderar sådana de har.

På frågan om vilka kunskaper och erfarenheter från studierna som har varit viktiga i arbetslivet värderade kvinnorna de flesta faktorer högre än männen. Dessa var: kunskaper i statsvetenskap, att analysera och bearbeta information, akademiskt skrivande, argumentation, grupparbeten samt att läsa, skriva och tala engelska. Männen värderade erfarenheterna av att ha analyserat och bearbetat information ur olika teoretiska perspektiv, metodologi och

---

⁴ Medlingsinstitutets rapport *Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2015 – Vad säger den officiella lönestatistiken?* (2016): http://www.mi.se/files/PDF-er/att_bestalla/loneskilnader/skillnaden15.pdf [Hämtad 2016-09-15] Sid. 16-17.

⁵ A.a. Sid. 34-38.

muntliga presentationer högre än kvinnorna. Fler manliga respondenter anger också att de jobbar med utredning/analys (56 %), forskning (14 %) och rådgivning (29 %) än vad kvinnorna gör (45 % jobbar med utredning/analys, 10 % med forskning och 16 % med rådgivning). De kvinnliga respondenterna jobbar istället i högre utsträckning som handläggare (40 %) än männen (31 %).

Den statsvetenskapliga utbildningen, och de erfarenheter och kunskaper den för med sig, värderas alltså *överlag* högre av kvinnor, både under och efter studierna. En tolkning av dessa resultat skulle kunna vara att både manliga och kvinnliga studenter i någon mån anpassar sig efter de olika villkor de förväntar sig mötas av på arbetsmarknaden (där utbildningen, med undantag för vissa moment, eventuellt spelar mindre roll för männen och större roll för kvinnorna).

2.4.3 Praktik

Utöver kön verkar praktik vara den faktor som har haft störst inverkan på hur arbetssituationen har sett ut för respondenterna efter examen. Vi ser till exempel att en något större andel av de som *har* gjort praktik har fått jobb inom 0 – 4 månader (80 % kontra 74 %). 66 % av dessa fick också ett jobb relaterat till de statsvetenskapliga studierna under denna period. Detta medan 45 % av de som inte gjort praktik fick ett relaterat jobb lika snabbt.

Vidare anger ingen av respondenterna som har gjort praktik att de är arbetslösa vid tiden för undersökningen. Bland de som inte har gjort praktik är det sju personer (av 156) som anger att de är arbetslösa.

Gällande lönenivåer noteras att andelen som har en lön på mellan 30 000 till 35 000 SEK är fler i gruppen som har gjort praktik. 28 % av dessa anger att de tjänar 30 till 35 000, medan 11 % av de som inte har praktiserat har samma lön. Medellönen är således högre för gruppen som har gjort praktik och medianlönen är 30 000 till 35 000. För de som inte har gjort praktik är medianlönen 25 000 till 30 000 SEK och spridningen är högre. Bland de som har praktiserat finns fler utredare och handläggare och dessa jobbar i större utsträckning inom offentlig sektor.

Något vi valde att titta närmare på var om de som har gjort praktik hade varit mindre benägna att värdera personliga kontakter som viktiga för anställning. Detta eftersom endast 22 % av

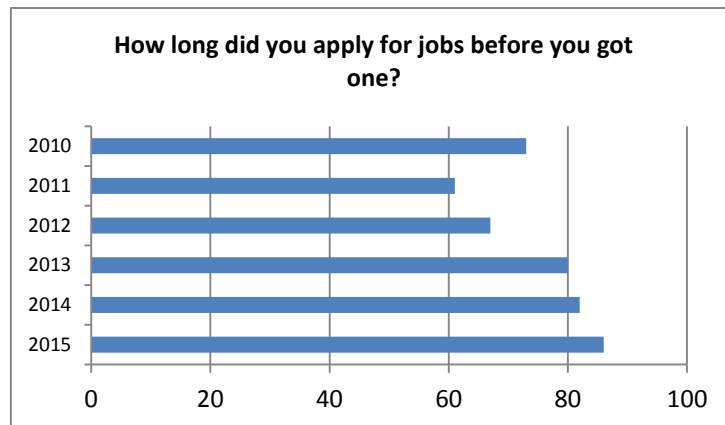
samtliga respondenter har angett personliga kontakter som viktigt i mycket hög utsträckning för möjligheterna till jobb, och 30 % har angett att personliga kontakter inte alls har varit viktigt, något vi förvånades över. Det visade sig dock vara tvärtom; 27 % av de som har gjort praktik har värderat personliga kontakter som viktigt i mycket hög utsträckning, och 13 % har ansett det viktigt i hög utsträckning. Av de som inte har gjort praktik anger 16 % att personliga kontakter har varit viktigt i mycket hög utsträckning, och 15 % att det varit viktigt i hög utsträckning. De som inte har gjort praktik värderar istället [andra] tidigare arbetslivserfarenheter högre än de som har gjort praktik (46 % har angett att detta varit viktigt i mycket hög utsträckning, kontra 29 % för de som har gjort praktik). I enkätens sista fråga, där respondenterna ombads ge nuvarande och framtida studenter sina bästa tips inför det kommande arbetslivet, svarade många trots allt att det är viktigt att nätverka under studietiden. Det indikerar att personliga kontakter ändå anses ha betydelse.

2.4.4 Utlandsstudier

Vi noterar inga nämnvärda skillnader i hur det har gått för de respondenter som har studerat utomlands och de som inte har gjort det. En skillnad är att en större andel av de som *har* studerat utomlands också har jobbat utomlands efter avslutade studier. Vi vet dock inte om de som har fått jobb utomlands har fått det tack vare meriten det innebär att ha studerat utomlands, eller om dessa helt enkelt har sökt sig utomlands i större utsträckning eftersom de har haft ett intresse av att verka utomlands.

2.4.5 År för år

Vidare undersöktes skillnader mellan de som tog examen de olika åren (2010, 2011, 2012, 2013, 2014 och 2015). Den mest intressanta skillnaden är att alumnerna har fått jobb snabbare de senaste åren. Diagrammet nedan visar hur många som angett att de fått jobb inom 0 – 4 månader efter examen.

Några andra skillnader som kan nämnas är att fler av de som tog examen 2015 har gjort praktik under studierna (56 %), än de som tog examen 2010 (42 %). Samtidigt har färre av de som tog examen 2015 studerat utomlands (36 %) än de som tog examen fem år tidigare (46 %).

2.4.6 Övrigt

Vissa av de faktorer vi har jämfört har inte uppvisat några nämnvärda skillnader. Till exempel kunde vi inte se några skillnader i hur det går för fristående respektive programstudenter på arbetsmarknaden. En annan fråga som undersöktes var huruvida inriktningen på valbara kurser och uppsatsämnen på något sätt hade påverkat möjligheterna till jobb eller inte. Den grupp som visade sig stå för högst andel tillsvidareanställda var de som angett ”politisk ekonomi” som inriktning. 73 % av dessa var vid tiden för undersökningen fast anställda, medan snittet var runt 60 %. De som angett ”miljöpolitik” stod för den lägsta siffran - 33 %. Dock var det endast 9 respondenter som angett detta som sin inriktning, och överlag har vi ansett att antalet respondenter i varje kategori varit för få för att kunna dra slutsatser. Vidare har 34 % av samtliga respondenter svarat att deras val av specialkurser och uppsatsämnen inte alls har spelat roll för deras möjligheter till jobb, och 18 % har svarat att detta påverkat i liten utsträckning. Eventuellt hade det varit mer intressant att istället (eller *också*) fråga respondenterna *om det finns* någon koppling mellan deras val av kurser/uppsatsämnen och deras nuvarande jobb. Många alumner har i undersökningen lyft fram att man genom valbara kurser och uppsatsämnen har möjlighet att skapa sig en inriktning som ökar chanserna att senare få jobb inom detta område, och att man bör ta tillvara på denna möjlighet. För

chanserna till jobb generellt verkar valbara kurser och uppsatsämnen alltså inte spela någon roll, men eventuellt kan detta ändå påverka chanserna att få *ett visst* jobb.

3. Tips och råd från våra alumner

I enkätens sista fråga bad vi alumnerna att ge sina bästa råd till nuvarande studenter om hur de kan förbereda sig inför sitt kommande arbetsliv. Det absolut vanligaste rådet var: ”Gör praktik!”. Nedan följer några exempel:

”Jag rekommenderar studenter att göra en termins praktik eftersom utbildningen är ganska teoretisk. För mig fungerade det som ett bra komplement och gav en möjlighet att ’testa på’ en verksamhet under en termin. Mina tips för att få ut så mycket som möjligt av praktiken är att visa sin vilja att lära sig, att våga testa svårare uppgifter, och framförallt att vara öppen för att lära sig av andra på praktikplatsen. Jag rekommenderar också studenter att fundera ett extra varv kring vad de vill få ut av praktiken inför valet av praktikplats, och att försöka lägga en del tid på själva ansökan.”

“Intern, intern, intern. Work, work, work.

Numerous of the students with the highest grades in my class are still unemployed, or employed within sectors unrelated to political science, whilst the ones who spent time interning, working and getting contacts outside the academic world are the ones with the highest salaries and most rewarding jobs.

Don’t slack. Get your degree – but remember: contacts and experience is far more important than grades! [...]”

”Den enskilt största anledningen till att jag snabbt fick ett roligt och stimulerande jobb var den praktik jag genomförde under sista terminen på masterprogrammet. Otroligt värdefullt och lärorikt. Gav en fot in på arbetsmarknaden och bra erfarenhet.”

Andra goda råd var:

- Anpassa uppsatsen efter vad du vill jobba med i framtiden.
- Jobba extra inom ett område som intresserar dig.
- Gå med i någon organisation, ett ämnesråd eller jobba ideellt.
- Fundera i god tid på vad ditt mål med studierna är. Vad vill du göra när du är klar?

- Hitta din passion och ditt ”eget ämne” som du blir bra på.
- Komplettera studierna med praktiska kurser.
- Ta chansen att lära dig vetenskapliga metoder! Metodkurserna är användbara i arbetslivet.
- Läs statistik som komplement.
- Nätverka under studietiden.
- Utveckla dina språkkunskaper.
- Tänk brett, börja lågt och jobba dig uppåt.
- Utmana dig själv!

4. Slutsatser

Statsvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet har under vårterminen 2016 genomfört en enkätundersökning med syftet att ta reda på vad institutionens alumner gör efter examen. Enkäten skickades ut till 1072 personer som tagit examen på grund- och avancerad nivå mellan 2010 – 2015 och svarsfrekvensen blev 29 %. Frågorna som ställdes i enkäten behandlade bland annat hur alumnernas arbetssituation ser ut samt hur de värderar sin utbildning i arbetslivet.

Alumnerna som tog en examen i statsvetenskap mellan 2010 – 2015 fick jobb snabbt efter sin examen, de flesta inom 0 – 4 månader. Majoriteten har också fått relevanta jobb kopplade till sin utbildning. Den största arbetsgivaren för de med en statsvetenskaplig examen är staten (44 %), kommuner/landsting (14 %) och den privata sektorn (14 %). Här arbetar de flesta som handläggare eller utredare.

Praktik lyfts fram som mycket viktigt för möjligheterna till jobb efter examen. Utöver praktik verkar kön vara den faktor av de vi har undersökt med störst påverkan på jobbsituationen efter examen. Vikten av kunskaper i metod var också en faktor som värderades högt av alumnerna.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att en statsvetenskaplig examen snabbt leder till jobb, att praktik är av stor vikt för anställningen samt att förutsättningarna för kvinnor och män skiljer sig åt på arbetsmarknaden.

Enkätfrågor

1. *I identify my gender as:*
  - Woman
  - Man
  - I would like to define this myself

2. *Age:*
  - 25 or younger
  - 26 - 35
  - 36 - 45
  - 46 or older

3. *Which is the highest academic degree you have earned in Political Science at Stockholm University?*
  - Bachelor's degree (Kandidatexamen)
  - Master's degree, 60 credits (Magisterexamen)
  - Master's degree, 120 credits (Masterexamen)

4. *Do you have an academic degree in Political Science from another university?*
  - Yes, a Bachelor's degree (Kandidatexamen)
  - Yes, a Master's degree, 60 credits (Magisterexamen)
  - Yes, a Master's degree, 120 credits (Masterexamen)
  - No

5. *Do you have an academic degree in another main field of study?*
  - No
  - Yes (please specify)

6. *What year did you graduate?*
  - 2010
  - 2011
  - 2012
  - 2013
  - 2014
  - 2015

7. *I earned my [highest] degree from Stockholm University by studying:*
  - Politics kandidatprogram i nationalekonomi och statsvetenskap (Pol.kand)
  - Kandidatprogram i statsvetenskap med inriktning offentlig politik och organisation (KOPO)
  - Masterprogrammet i statsvetenskap (SPOSO)
  - Masterprogrammet i statsvetenskap med inriktning mot offentlig politik och organisation (SVOPO)
  - International Master's Programme in Political Science (STVEO)
  - Magisterkurs i statsvetenskap
  - Free-standing courses
  - If other, please specify

8. *Which of the following study areas best reflect your choices of optional courses and research subject(s)? (Tick all that apply.)*
  - International politics and governance
  - European politics
  - Swedish politics
  - Political theory
  - Public policy and administration
  - Environmental politics
  - Development politics

- Gender politics
- Political economy
- Comparative politics
- If other, please specify

9. *Did you do an internship in connection to your studies?*

- Yes
- No

10. *Have you studied abroad?*

- Yes, as an exchange student
- Yes, as a free-mover
- No

11. *What is your [main] current occupation?*

- Permanent employment
- Temporary employment
- Unemployed/looking for a job
- Undergraduate student (grundnivå)
- Graduate student (avancerad nivå)
- PHD student
- If other, please specify

12. *For how long have you been applying for jobs after graduation?⁶*

- 0 – 4 months
- 5 – 8 months
- 9 – 12 months
- More than 12 months

13. *How long did you apply for jobs after graduation before you got one?⁷*

- 0 – 4 months
- 5 – 8 months
- 9 – 12 months
- More than 12 months

14. *How long did it take for you to get a job related to your studies?*

- 0 – 4 months
- 5-8 months
- 9 – 12 months
- 1 – 2 years
- 2 or more years
- I do not have a job related to my studies

15. *Where do you work?*

- Government agency (statlig myndighet)
- Other public authority (kommun/landsting)
- Academia
- International organization (EU, UN, etc.)
- Private sector
- NGO
- Media
- Political party/organization
- Consult agency/think tank
- Self-employed
- If other, please specify

---

⁶ Fråga ställd till arbetslösa respondenter.

⁷ Fråga 13 – 21, samt fråga 23 har endast ställts till tillsvidare- och visstidsanställda.

16. *What is the name of your current workplace?*
17. *What is your position/title at your workplace?*
18. *How much do you work?*
- Full time
  - 75 %
  - 50 %
  - 25 %
  - If other, please specify
19. *What is your current income per month (before taxes)?*
- [up to] 15 000 SEK
  - 15 001 – 20 000 SEK
  - 20 001 – 25 000 SEK
  - 25 001 – 30 000 SEK
  - 30 001 – 35 000 SEK
  - 35 001 – 40 000 SEK
  - 40 001 – 45 000 SEK
  - 45 001 – 50 000 SEK
  - 50 001 – SEK
20. *Which of the following categories best correspond with your main work assignments? (Tick all that apply.)*
- Administration
  - Desk officer (handläggare)
  - Analysis (utredning/analys)
  - Advising (rådgivning)
  - Research (forskning)
  - Teaching (undervisning)
  - Advocacy work (påverkansarbete)
  - Economics (ekonomi)
  - Communication (kommunikation)
  - If other, please specify
21. *To what extent have the following factors affected your chances of employment? (1 = not at all, 5 = to a great extent)*
- Academic degree
  - Academic degree in Political Science
  - Academic grades
  - Choices of optional courses and research subject(s)
  - Internship
  - Studies abroad
  - Personal contacts
  - Previous job experience
  - Personal engagements/interests
22. *To what extent do you think the following factors will affect your chances of employment? (1 = not at all, 5 = to a great extent)⁸*
- Academic degree
  - Academic degree in Political Science
  - Academic grades
  - Choices of optional courses and research subject(s)
  - Internship
  - Studies abroad
  - Personal contacts

---

⁸ Fråga 22 och 24 har ställts till arbetslösa respondenter, samt till respondenter som fortfarande studerar.

- Previous job experience
- Personal engagements/interests

23. *To what extent have the following knowledges/experiences from your university studies been important in your working life? (1 = not at all, 5 = to a great extent)*

- Knowledge in the field of Political Science
- Doing research projects
- Analyzing and assessing information
- Assessing information from different theoretical perspectives
- Knowledge of methodology
- Academic writing
- Argumentation
- Oral presentations
- Working in groups
- To read, write and speak English

24. *To what extent do you think the following knowledges/experiences from your university studies will be important in your working life? (1 = not at all, 5 = to a great extent)*

- Knowledge in the field of Political Science
- Doing research projects
- Analyzing and assessing information
- Assessing information from different theoretical perspectives
- Knowledge of methodology
- Academic writing
- Argumentation
- Oral presentations
- Working in groups
- To read, write and speak English

25. *How well have your studies prepared you for your working life? (1 = not at all, 5 = to a great extent)*

26. *How well do you think your studies have prepared you for your working life? (1 = not at all, 5 = to a great extent)*

27. *Where is your job located (name the city)?*

28. *Have you been employed abroad since you graduated?*

- Yes
- No

29. *Do you have any advice for how Political Science students can prepare for working life?*